

Det er amtsrådet, der afgør, hvilke foranstaltninger, der skal træffes i det enkelte tilfælde.

Den mest indgribende foranstaltning, der kan blive tale om, vil være en nedlæggelse af opstemningen, som efter omstændighederne vil være den bedste løsning til sikring af vandløbskvaliteten. Den løsningsmodel, der i almindelighed vil blive tale om at anvende, er etablering af et omløbsstryk ved opstemningen (etablering af et vandløb omkring opstemningen). Det kan også komme på tale at gøre velfungerende fisketrapper fuldtløbende hele året. Det er således ofte bestemt i forbindelse med fisketrappers etablering, at de kun skal være åbne en del af året.

Foranstaltningerne kan indebære, at den hidtidige udnyttelse af opstemningen enten til dambrugsvirksomhed eller vandkraftproduktion ikke kan finde sted som hidtil, ligesom vandindvindingsrettigheder, eksempelvis til dambrug, ikke kan udnyttes i fuldt omfang.

Det kan ikke udelukkes, at foranstaltninger kan have karakter af ekspropriation af såvel opstemningsretten som vandindvindingsretten, så bestemmelserne i vandløbslovens §§ 71-73 finder anvendelse ved afgørelsen af, i hvilken udstrækning, der i den anledning skal udbetales erstatning.

Det må anses for sandsynligt, at en foranstaltning, der har den virkning, at en ubetinget, individuelt meddelt tilladelse til at indtage hele vandløbets vandføring reelt inddrages, vil blive betragtet som ekspropriation. Dette gælder navnlig, hvis indgrebet foretages en længere årrække forud for det tidspunkt, hvor den pågældende vandindvindingsstilladelse udløber.

Det er i første omgang amtsrådet, der må tage stilling til, om den foranstaltning, man vil gennemføre, er så indgribende, at der foreligger ekspropriation. Kan der ikke opnås enighed herom, kan spørgsmålet indbringes for landvæsensretterne, jf. vandløbslovens § 71, stk. 2.

Ved mindre indgribende foranstaltninger, f.eks. etablering af et omløbsstryk ved en opstemning til et dambrug, som alene indebærer en uvæsentlig reduktion af dambrugets vandindtag, må det formentlig antages, at der ikke foreligger ekspropriation.

I andre tilfælde må afgørelse af, om der foreligger ekspropriation, bero på en nærmere vurdering af indgrebets betydning for eksempelvis dambrugets produktion, sammenholdt med indholdet af den gældende vandindvindingsstilladelse.

Såfremt en dambruger måtte have et erstatningskrav som følge af foranstaltninger efter lovforslaget, vil erstatningen maksimalt enten dække de ekstra udgifter, der er forbundet med opretholdelse af den produktion, som fodertildelingen efter dambrugsbe-

kendtgørelsen/miljøgodkendelse giver mulighed for eller tabet ved en produktionsnedgang. Valget af erstatningsudbetaling vil afhænge af, hvilken løsning, der er billigst. I de tilfælde, hvor der betales erstatning for nedgang i produktionen, må det sikres, at den efter miljøbeskyttelsesloven tildelte fodermængde nedjusteres svarende til den fodermængde, der er betalt erstatning for.

Andre erstatningskrav opgøres efter de almindelige erstatningsregler i vandløbsloven (§§ 23 og 51). Der kan eksempelvis være tale om erstatninger til jordbrugere, hvis arealer bliver berørt af foranstaltninger efter loven.

I år 2005 ophører dambrugernes ret til indvinding af vand fra vandløbene og amtsrådene kan dermed ved eventuel fornyelse af tilladelser til vandindvinding erstatningsfrit løse de problemer, der skyldes manglende vand i vandløbene. Ordningen er derfor tænkt at løbe frem til år 2005.

Forslagets § 2 har til formål at sikre vandføringen i vandløb efter udløbet af vandindvindingsretten. Der vil således være 10 år til at udvikle produktionsmetoder, herunder anvendelse af renere teknologi samt recirkulation af vand, så både erhvervsinteresser og miljøinteresser kan blive tilgodeset.

5. Miljømæssige konsekvenser af lovforslaget

Miljømæssige problemer ved utilstrækkelige vandførings- og passageforhold ved opstemninger

Et vandløb er oprindeligt karakteriseret ved en naturlig kontinuitet. Herved forstås, at der sker en nedstrøms transport af partikler, planter, smådyr (insekter, tanglopper, orme mv.) og fisk, ligesom der sker en opstrøms vandring af visse smådyr og fisk som led i disse dyrs naturlige livs- og ynglemønstre. Denne kontinuitet brydes af opstemninger, der medfører utilstrækkelig vandføring neden for stemmeværket (specielt ved dambrug), samt utilstrækkelige passageforhold for faunaen. Effekten af opstemninger kan gøre sig gældende langt op i vandløbene på grund af opstuvningen og nedsat strømhastighed.

Utilstrækkelig vandføring ved dambrug opstår som følge af, at dambruget indtager overfladevand i forbindelse med en opstemning i vandløbet. Dambrugets spildevand udledes igen nedstrøms opstemningen. Vandføringen på strækningen mellem stemmeværket og udledningsstedet vil være formindsket afhængigt af hvor store vandmængder, der indtages til dambruget. Påvirkningen af vandføringen på den nævnte strækning er almindeligvis størst om sommeren, hvor vandløbenes vandføring er mindst samtidig med, at dambrugene har brug for meget vand, når fiskenes tilvækst og iltforbrug er størst.